

מנחה לכל

ספר ויקרא פותח בפנינו את תורת הקרבנות. הקרבן השני שעוסקת בו התורה הוא קרבן מנחה. נתייחד לקרבן זה בכמה הבטים משאר קרבנות. כבר בפתיחה מעיר רש"י על הכותרת המיוחדת שניתנת לקרבן זה: "נפש כי תקריב קרבן מנחה". בניגוד למקומות שבהם אומרת התורה אדם או איש, אומרת התורה בקרבן המנחה "נפש". רש"י מסביר שמכיון שמדובר בקרבן שמביאים עניים על פי רוב, מציינת התורה את המאמץ המיוחד ואת השבח לאדם זה שמוותר על המעט שיש לו בשביל להקריב קרבן. אמר הקב"ה: "מעלה אני עליו כאילו הקריב את נפשו". כאשר מעיינים בהמשך הפרשה ניתן להצביע על כמה קשיים נוספים. באופן בסיסי הדבר שמאפיין את קרבן המנחה הוא העובדה שמדובר בקרבן סולת. השאלה היא מדוע ישנו צורך לאפשר כל כך הרבה סוגים של אותו קרבן- מאפה תנור, מחבת, מרחשת? כמו כן לקראת סוף הפרשה מוזכרות שתי מנחות שעניינן אינו ברור. מוזכר "קרבן ראשית" ומוזכרת "מנחת ביכורים". מהן מנחות אלה? חז"ל מסבירים שמדובר בקרבן העומר הקרב בשני של פסח, ומדובר בקרבן שתי הלחם שהוקרב בחג השבועות. ה**ראשית** הינו הקרבן הראשון מהתבואה החדשה ואילו ה**ביכורים** הינו לחם הביכורים הקרב בחג השבועות. אחת השאלות העולות בהקשר זה היא מדוע אומרת התורה: "ואם תקריב מנחת ביכורים", והלא מדובר בקרבן חובה? על כך עונים הפרשנים בדרכים שונות, ותשובתו הידועה של רש"י הינה שיש מקומות בתורה בהם ה"אם" הוא "כאשר", ובעצם צריך לקרוא "וכי תקריב". השאלה הנשאלת היא- אף אם נקבל שמדובר כאן בקרבן חובה, מדוע בחרה התורה להציג זאת כקרבן רשות, ומדוע בכלל שילבה התורה קרבן זה במסגרת פירוט סוגי קרבנות מנחה הפרטיים שהינם נדבה? ניתן להשיב על שאלות אלה על ידי הבנת עיקרון רוחני אותו רוצה התורה ללמדנו בקרבן זה. בהמשך לעיקרון אותו מציג רש"י בקרבן זה שמדובר בקרבן של עניים, ונסיון התורה ללמד על חביבותו של קרבן העני בדיוק כמו אדם שמקריב קרבן מבהמה, ניתן לומר שרצתה התורה להעמיק את הבנת עניין זה. כאשר היו מגיעים אנשים רבים לבית המקדש עם קרבנותיהם, בודאי לא היה נעים לאותו עני לבוא עם מנחתו שכן לכל ברור שקרבן זה מעיד על עניותו. לפיכך מלמדת התורה שגם בקרבן זה ישנה אפשרות לגיוון רב. כמו שניתן לבחור אם להקריב עולה או שלמים, בקר צאן או עוף וכדומה, ניתן גם לגוון בקרבן המנחה. האפשרות לגיוון בעבודת ה' והאפשרות האמיתית לנקודה האישית קיימת גם בקרבן זה. זאת הסיבה שהתורה עוסקת גם בשני הקרבנות המרכזיים של התהליך החקלאי – העומר והביכורים. מזכירה לנו התורה שלאמיתו של דבר כל עם ישראל קושר את עצמו לקב"ה בחג הפסח ובחג השבועות באמצעות קרבן מנחה. התורה מלמדת אותנו שהקרבנות הבסיסיים ביותר שעליהם מושתת כל החיבור שבין התהליך החקלאי לבין התהליך של עבודת ה' הינם קרבנות המנחה. כאשר אדם מקריב קרבן מנחה פרטי הוא מחבר את עצמו לקרבנות המנחה הציבוריים הקרבים מדי שנה. עיקרון זה הינו חשוב ביותר במיוחד בעיני דן שלנו. חיים אנו בעידן שבו אנשים נמדדים ומודדים על פי מעמדם הכלכלי. בתחילת תורת הקרבנות מציגה התורה אמירה חשובה ביותר. עבודת ה' הבסיסית מתקיימת על ידי קרבן של סולת. קרבן זה מבטא את המכנה המשותף הרחב ביותר שיכול להכיל את העם כולו. רעיון זה עולה בקנה אחד עם תהליך המתחיל מתחילתו של חודש ניסן. בתחילת חודש אדר קראנו את פרשת שקלים מתוך זכר למנהג להשמיע על השקלים בתחילת חודש אדר מחציות השקל שנאספו בחודש זה שימשו לקניית קרבנות הציבור בבית המקדש מדי שנה בשנה. החל מחודש ניסן בכל שנה ישנה חובה להשתמש בכסף החדש שנאסף כדי להתחדש בעבודת ה'. מחצית השקל שממנה קונים את קרבנות הציבור מבטאת את הרעיון שעבודת ה' אמיתית נותנת מקום לכל אחד ואחד לפני ה'. כבר עמדו על כך שהסיבה שמחייבת התורה לגבות מחצית השקל ולא שקל שלם באה לבטא את הצורך של כל אחד להשלים את עצמו באמצעות חבירו. בימים אלה אנו מכינים את עצמנו לחרות האמיתית. חירות זו מושתתת על חירות מתפיסה שהאדם נמדד על פי השגיו החומריים. מסיבה זו מרחיבה התורה את ממדיו של קרבן המנחה ומשדרגת אותו כקרבן בסיסי המכיל את כל העם.

שבת שלום, הרב יוני ברלין, מנהל בית הספר